

คอมพิวเตอร์กับการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์

ในบทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรัทัศนัววรรณกรรมที่เกยวข้องกับการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ ออกแบบและประเมินผลระบบการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์

เนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ โดยให้รายละเอียดดังนี้ ความสำคัญของการทำรายการวัสดุห้องสมุด พัฒนาการการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำรายการวัสดุที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนโปรแกรมสำเร็จรูปที่เข้ากันอย่างแพร่หลายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย คือโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้โปรแกรมการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์

วัสดุไม่ตีพิมพ์

วัสดุในห้องสมุดสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ประเภทแรกจะอยู่ในรูป หนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อันเป็นที่คุ้นเคยกับผู้ใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป เพราะเป็นวัสดุที่จัดหาง่าย และราคาไม่สูงนัก แต่เมื่อเทคโนโลยีได้พัฒนามากขึ้นวัสดุตีพิมพ์เริ่มมีมากจนก่อให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บ จึงได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาแปลงรูปวัสดุตีพิมพ์ให้อยู่ในรูปวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ ภาพยนตร์ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง สไลด์ แผนที่ ลูกโลก ภาพ เทปบันทึกภาพ เกมส์ วัสดุย่อยส่วนประเภท ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช เป็นต้น และเมื่อห้องสมุดรับพัฒนาการนี้เข้ามา ทำให้เกิดวัสดุประเภทที่สองที่เรียกว่า วัสดุไม่ตีพิมพ์หรือ วัสดุทัศนวัสดุ (Daily 1977: 100)

วัสดุไม่ตีพิมพ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่นเดียวกับวัสดุตีพิมพ์ เพราะให้สาระในเรื่องราวต่าง ๆ ให้ความบันเทิง และให้ความเคลื่อนไหว มีสีและเสียง ซึ่งสื่อความหมายได้ง่ายกว่าวัสดุตีพิมพ์ สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ในด้านผู้ใช้ห้องสมุด อีกทั้งจะยังประโยชน์ให้กับห้องสมุดในการลดปัญหาเกี่ยวกับเนื้อที่ในการจัดเก็บ แต่ข้อเสียประการสำคัญคือราคาของวัสดุไม่ตีพิมพ์และวัสดุทัศนอุปกรณ์ยังมีราคาค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับวัสดุตีพิมพ์ แต่หากเปรียบเทียบระยะเวลาในการใช้งานของวัสดุทั้ง 2 ประเภท จะเห็นได้ว่าวัสดุไม่ตีพิมพ์นั้นให้ประโยชน์ที่คุ้มค่า

The Consortium of University Film Center (CUEC)

CUEC เป็นศูนย์กลางการยืม-คืนฟิล์มของสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการบริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ แจกจ่ายข้อมูล และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัสดุไม่ตีพิมพ์ CUEC ได้จัดสร้างฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางสำหรับสมาชิก ได้ผลิตสิ่งพิมพ์ชื่อ Education Film Locator ใน ค.ศ. 1977 (จัดพิมพ์ใหม่อีกครั้งในปี 1981) โดยให้รายชื่อวัสดุไม่ตีพิมพ์กว่า 50,000 รายการ

Audio visual On-line (AVLINE)

AVLINE จัดตั้งโดย The National Library of Medicine ร่วมกับ Association of American Medical Colleges พัฒนาระบบการจัดเก็บและค้นคืนวัสดุไม่ตีพิมพ์ทางการแพทย์และพยาบาล ทัศนศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์และที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยใช้ชื่อว่า AVLINE (Audio Visuals On-line) เป็นกลุ่มย่อยในฐานข้อมูล MEDLINE

AVLINE มีฐานข้อมูลบรรณานุกรมมากกว่า 10,000 รายการ และเพิ่มขึ้นทุก ๆ เดือน ข้อมูลที่จัดเก็บได้แก่ ฟิล์ม เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง สไลด์ แผ่นใส หุ่นจำลอง เป็นต้น มีสมาชิกหน่วยงานมากกว่า 1,500 แห่ง ซึ่งมีทั้งโรงเรียนแพทย์ โรงพยาบาล หน่วยงานทางการแพทย์

Agriculture Online Access (AGRICOLA)

AGRICOLA เดิมใช้ชื่อว่า CAIN (Cataloging and Indexing) จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมรายการวัสดุตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ พร้อมทั้งจัดทำดัชนีข้อมูลที่มีอยู่ใน National Agriculture Library มีเนื้อหาข้อมูลด้านอาหารและการบริโภคจาก The Food and Nutrition Information Center (FNIC) ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตรได้จากหน่วยงาน American Agricultural Economic Documentation Center วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง AGRICOLA เพื่อส่งเสริมการค้นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์การเกษตร การจัดการปศุสัตว์ ป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ สัตวแพทย์และสังคมชนบท ข้อมูลวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีอยู่ ได้แก่ ฟิล์มภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์ เกมส์ แผนภูมิ เทปบันทึกภาพ โดยข้อมูลแต่ละชนิดมีมากกว่า 1,000 รายการทั้งหมดจะบันทึกอยู่ในเทป AGRICOLA การควบคุมค่าศัพท์ที่ใช้ค้นหารายการที่ต้องการ ใช้หัวเรื่องตามระบบ AGRICOLA

National Film Board of Canada (NFBC)

NFBC ตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของ Toronto Library Automation Systems (UTLAS) เมื่อ ค.ศ. 1978 เพื่อรวบรวมวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีและผลิตขึ้นจากประเทศแคนาดาให้สมบูรณ์ เพื่อใช้ในการบริการแลกเปลี่ยน จัดหา และให้บริการวัสดุไม่ตีพิมพ์ โดยพัฒนาเป็นรายงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมาตรฐานการลงรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์แบบแคนาดา (The Standard Catalogue of Canadian-Produced Non-Print Materials และ Preserved Context Index System (PRECIS) ฐานข้อมูล NFBC เริ่มใน ค.ศ. 1978 โดยดึงข้อมูลมาจากฐานข้อมูล 5 ฐานข้อมูล ของ UTLAS ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุไม่ตีพิมพ์ ในรูป MARC ที่มีรายละเอียดตาม ISBD

ประโยชน์ของรายงานวัสดุไม่ตีพิมพ์ กล่าวโดยสรุปได้ว่า

1. สามารถค้นหารายการวัสดุไม่ตีพิมพ์จากฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยสะดวกรวดเร็ว
2. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุไม่ตีพิมพ์ โดยการใช้บริการยืม-คืนระหว่าง

ห้องสมุดสมาชิก

โปรแกรมสำหรับการทำรายการวัสดุห้องสมุด

Hunter (1985: 64) ให้ความสำคัญเห็นแก่ห้องสมุดที่จะนำคอมพิวเตอร์มาช่วยการทำรายการวัสดุจะต้องพิจารณาระบบที่นำมาใช้ โดยระบบการทำรายการวัสดุนี้ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. สามารถสร้างแฟ้มข้อมูลได้
2. สามารถแสดงรายการต่าง ๆ ในแฟ้มข้อมูลได้
3. สามารถเพิ่มเติมข้อมูลในแฟ้มข้อมูลได้
4. สามารถแก้ไขข้อมูลได้
5. สามารถลบข้อมูลออกจากฐานข้อมูลได้
6. สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้
7. สามารถสั่งเรียงและสั่งพิมพ์รายงานต่าง ๆ ในแฟ้มข้อมูลได้

การพิจารณาเลือกโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการทำรายการวัสดุจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ ตัวอย่างโปรแกรมที่มีความสามารถตรงตามคุณสมบัติของระบบที่ดีของ Hunter โปรแกรมหนึ่งคือ โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS

โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งในประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานห้องสมุด โดยจะเห็นได้จากงานวิจัยของกรรณิการ์ จันทน์นวล (2530) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ในส่วนของการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในห้องสมุด 13 แห่ง พบว่าห้องสมุด 9 แห่ง ใช้โปรแกรม dBASE และมีเพียง 1 แห่งใช้โปรแกรม CDS/ISIS ต่อมา อรรจน์ บัณฑิต (2532) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม MICRO CDS/ISIS ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จากห้องสมุด 55 แห่ง พบว่ามีการใช้โปรแกรมนี้น้อยอย่างแพร่หลายในห้องสมุดมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย เนื่องจากลักษณะที่ง่ายต่อการนำไปใช้งานเกี่ยวกับการจัดเก็บสารนิเทศและการเรียกใช้สารนิเทศ

พัฒนาการของโปรแกรม

MINI-MICRO CDS/ISIS เป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นจากโปรแกรม ISIS (Integrated Scientific Information System) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization (ILO)) ใน ค.ศ.1966 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องการควบคุมบรรณานุกรม การจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศ รวมถึงการทำงานด้านต่าง ๆ ในห้องสมุดที่มีสารนิเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างห้องสมุด

ใน ค.ศ.1975 องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือที่เรียกกันโดยย่อว่าองค์การยูเนสโกได้นำโปรแกรม ISIS มาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และได้เผยแพร่โปรแกรมใหม่ใน ค.ศ.1976 ใช้นี้ชื่อว่า UNSECO Computerized Documentation System (CDS) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ จัดหาสารนิเทศเพื่อให้บริการแก่องค์การฯ พัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านการบริหารงานสารนิเทศ และเพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและสวัสดิการจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศจากคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปนี้ได้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพจนกระทั่งเป็นโปรแกรม CDS/ISIS

องค์การยูเนสโก (UNESCO 1978: 6-7) ได้จัดให้มีการสาธิตและฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ ระบบ CDS ที่สำนักงานใหญ่ในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส หลังจากนั้นจึงได้แจกจ่ายโปรแกรมนี้ให้แก่กลุ่มสมาชิกประเทศต่าง ๆ ได้แก่

1. สถาบันสารนิเทศกลางทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศบัลกาเรีย (CISTI) เมืองโซเฟีย ประเทศบัลกาเรีย
2. กระทรวงศึกษาธิการออนตาริโอ เมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา
3. องค์การบริหารและการพัฒนาสถาบัน (MODI) และสถาบันสารนิเทศทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและเศรษฐกิจ (IINTE) กรุงวอชิงตัน ประเทศโปแลนด์
4. ศูนย์เอกสารทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (CNDST) เมืองคาการ์ ประเทศเซเนกัล
5. มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน เมืองพรินซ์ตัน สหรัฐอเมริกา

ใน ค.ศ.1983 องค์การยูเนสโกประชุมร่วมกับ Institute for Machine Documentation (IMD) ในเมืองคริช ประเทศออสเตรีย เห็นควรที่จะให้มีการพัฒนาโปรแกรม CDS/ISIS ให้สามารถใช้งานกับมินิคอมพิวเตอร์และไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนา

และประเทศที่ด้อยพัฒนาซึ่งมีเงินงบประมาณจำกัดสามารถจะใช้โปรแกรมนี้ได้ และควรมีการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของศูนย์สารนิเทศและห้องสมุดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการพัฒนาโปรแกรมที่มีอยู่เดิมขึ้น 3 โปรแกรม คือ

1. MINI-MICRO CDS/ISIS version 1.0 ได้รับการพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่าง Scvola Normale Superiore ที่เมืองปิซา ประเทศอิตาลีและองค์การยูเนสโก ในปี 1975 ลักษณะการทำงานเป็นการใช้คำสั่งและเมนู สามารถใช้กับคอมพิวเตอร์ของ DEC (Digital Equipment Corporation) รุ่น PDP-11 โดยที่ผู้ใช้หลายคนสามารถใช้เวลาร่วมกัน (Time sharing) หรือใช้เพียงแห่งเดียวด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ IBM รุ่น PC/XT, AT ผู้สนใจสามารถติดต่อขอใช้โปรแกรมโดยต้องทำสัญญากับองค์การยูเนสโก สำหรับผู้ที่ทำสัญญาลิขสิทธิ์การใช้โปรแกรม CDS/ISIS แล้วสามารถขอรับโปรแกรมนี้ไปใช้ได้โดยไม่ต้องทำสัญญาในการใช้ใหม่
2. IV + V System เป็นโปรแกรมที่ได้รับการพัฒนาโดยความร่วมมือระหว่างองค์การยูเนสโกและ Forschungsgesellschaft Joanneum ในเมืองกริซ ประเทศออสเตรีย กับ Gesellschaft fur Information und Dokumentation ในเมืองแฟรงเฟิร์ต ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โปรแกรมนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS เพราะมีการทำงานแบบมีรายการเลือกเป็นรายการหลัก แต่ให้ความสำคัญกับการป้อนข้อมูลเข้า และการแสดงรายการผลข้อมูลเป็นอย่างมาก (UNESCO 1985: 63-64)
3. Super Doc ได้รับการพัฒนาโดยกลุ่ม THERMODATA ในเมืองกีร์โนเบล ประเทศฝรั่งเศส ภายใต้ความดูแลขององค์การยูเนสโก เป็นโปรแกรมที่ใช้งานได้ง่ายและสะดวก เหมาะสำหรับงานบริหารและการค้นคืนสารนิเทศของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ

เมื่อได้มีการพัฒนาโปรแกรมสำหรับใช้กับเครื่องมินิและไมโครคอมพิวเตอร์เหล่านี้ออกมาใน ค.ศ. 1984 องค์การยูเนสโกได้แจกจ่ายให้แก่ประเทศสมาชิกไปใช้ในหลายประเทศ โดยเฉพาะโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ได้แจกจ่ายให้กับสมาชิกที่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ได้แก่ โบลิเวีย บราซิล โคลัมเบีย อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก ไทย ตรินิแดด โตเบโก และเวเนซุเอล่า (ASTINFO, 1987: 6) และมีการจัดฝึกอบรมบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานกับโปรแกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การยูเนสโกได้ทำการพัฒนาโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ให้มีขีดความสามารถมากขึ้น จะเห็นได้จากการพัฒนาโปรแกรม เป็น MINI-MICRO CDS/ISIS version 2.0 ใน ค.ศ. 1987 โดยมีประเด็นหลักของการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบเดิม ได้มีการประชุมพบปะระหว่างผู้ใช้โปรแกรมในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา ที่เมืองซานติเอโก และ

มีรายงานสรุปได้ว่ากลุ่มผู้ใช้มีความพึงพอใจในการใช้งานโปรแกรมนี้กับงานห้องสมุดของตน

ค.ศ. 1988 แผนกพัฒนาโปรแกรมและหน่วยงานที่รับผิดชอบสมาชิกของศูนย์บริการโปรแกรม สารสนเทศขององค์การยูเนสโก ได้พัฒนาโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS version 2.3 โดยทำการรวมเมนูการทำงานของโปรแกรมย่อยทั้งหมดไว้ในเมนูหลักเพียงโปรแกรมเดียว เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และได้เผยแพร่อย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนมีนาคม ค.ศ. 1989

ปัจจุบันมีหน่วยงาน สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ นำโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS version 2.3 ไปใช้กันอย่างกว้างขวาง จากสถิติล่าสุดหน่วยงานที่ทำสัญญาขอใช้โปรแกรมอย่างเป็นทางการกับองค์การยูเนสโก มีจำนวนกว่า 4,000 แห่ง ประกอบด้วยหน่วยงานและสถาบัน จากทวีปแอฟริกา 154 แห่ง กลุ่มประเทศอาหรับ 183 ทวีปเอเชีย 500 แห่ง ทวีปยุโรป 1,596 แห่ง กลุ่มประเทศลาตินอเมริกาและแคริบเบียน 1,378 แห่ง ทวีปอเมริกาเหนือ 80 แห่ง กลุ่มประเทศโอเชียเนีย 35 แห่ง (เพลินจันทร์ เอกวานิช 2532: 53)

ห้องสมุดในประเทศไทยที่ใช้โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS

โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ที่นำเข้ามาใช้ในประเทศไทยครั้งแรก เป็นโปรแกรม CDS/ISIS (Computerized Documentation System/Integrated Set of Information System) ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ โดยห้องสมุดและศูนย์เอกสารภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology, AIT) เป็นหน่วยงานแรกที่เริ่มนำมาใช้ใน ปี พ.ศ. 2522 ใช้ในการสร้างฐานข้อมูล ISIS UNIO Data Base เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมรายชื่อวารสารภาษาต่างประเทศทุกสาขาวิชา ต่อมาจึงมอบฐานข้อมูลนี้ให้แก่ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นใน ปีพ.ศ. 2525 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใช้โปรแกรม CDS/ISIS โดยขอใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (เรืองศรี จุลละจินดา 2532)

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2531 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายจากองค์การยูเนสโก ในฐานะที่เป็น National Distributor ทาหน้าที่เผยแพร่และแจกจ่าย โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ในประเทศไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยบริการ 2532) นับจากนั้นเป็นต้นมา โปรแกรมนี้ได้แพร่หลายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง จากงานวิจัยเชิงสำรวจของ อรรถน์ บัณฑิต (2532: 171-206) ได้รวบรวมรายชื่อห้องสมุดที่ได้นำโปรแกรมนี้ไปใช้ในการสร้างฐานข้อมูลทั้งสิ้น 55 แห่ง จำแนกตามสถาบัน ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ศูนย์คอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ กำลังดำเนินการสร้างฐานข้อมูล
2. ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จัดเก็บข้อมูลทางสังคมศาสตร์ 2 ฐานคือ TIC เป็นฐานข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับประเทศไทยทางด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (เฟลนิจันท์ เอกวานิช 2531: 43) และ RTIC เป็นฐานข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับประเทศไทยเช่นเดียวกับฐาน TIC แต่เป็นการบันทึกข้อมูลเก่าย้อนหลัง ที่มีอยู่ในศูนย์เอกสารประเทศไทย
3. ศูนย์เอกสารผู้ลี้ภัยอินโดจีน จัดเก็บข้อมูลทางสังคม 1 ฐานคือ ฐาน IRIC
4. ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ เก็บข้อมูลทางการศึกษา 5 ฐานข้อมูลคือ ฐาน JNK, JOUR, NEWS, RES และ REHS
5. ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ มีฐานข้อมูลด้านทันตแพทยศาสตร์ 3 ฐานคือ DB TSER และ UNIV
6. ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
7. ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
8. ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
9. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลทางการแพทย์มี 5 ฐานคือ MONO, UNIO, AVMED, JDEX และ RES ข้อมูลที่จัดเก็บมีทั้งวัสดุพิมพ์และไม่ตีพิมพ์
10. ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
11. ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มีฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ 3 ฐานคือ BOOK, TEXT และ REPRINT
12. ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีฐานข้อมูลทางวิศวกรรม 3 ฐานข้อมูล คือ MONO, THES และ UNIO
13. ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
14. ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
15. ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ มีฐานข้อมูลทางอักษรศาสตร์ 2 ฐานคือ SER และ BNET
16. ห้องสมุด ดร.พรรมณี สาคริก สถาบันภาษา เก็บข้อมูลด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 1 ฐานข้อมูล คือ CULL3
17. ห้องสมุดครูฟุส ดี สมิต คณะรัฐศาสตร์ จัดเก็บข้อมูลทางการเมืองการปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มี 1 ฐานข้อมูล คือ BENT
18. ห้องสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว คณะสัตวแพทยศาสตร์ เก็บข้อมูลสาขา

สัตวแพทยศาสตร์ 5 ฐานคือ THES, RES, INDEX, CLI และ BNET

19. ห้องสมุดศูนย์เครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

1 ฐาน คือ BOOKS

20. ห้องสมุดสถาบันบัณฑิต บริหารธุรกิจศึคินทร์ จัดเก็บข้อมูลทางด้านบริหารธุรกิจ

21. ห้องสมุดสถาบันประชากรศาสตร์ เก็บข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ 1 ฐานคือ BNET

22. ห้องสมุดสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จัดเก็บข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์ในฐานข้อมูล BENT

23. หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จัดเก็บข้อมูลทุกสาขาวิชาทั้งจากคัมภีวารสารและหนังสือพิมพ์ บทความและรายชื่อวารสารที่มีอยู่ในประเทศไทย 5 ฐานข้อมูล ได้แก่ TSER, TSERN, TNB, SER:P&N และ UNIO

24. ห้องสมุดสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จัดเก็บข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพ 1 ฐาน คือ RESEARCH

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

25. ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย จัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตรทุกสาขาวิชาในฐานข้อมูล THESIS

26. ห้องสมุดสถาบันคันคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร จัดเก็บข้อมูลด้านการจัดการอาหารหลังการเก็บเกี่ยว ในฐานข้อมูล APEX

27. สำนักหอสมุด จัดเก็บวัสดุตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ทางการเกษตร ในฐานข้อมูล 3 ฐานคือ AGIRS, FLIM, ONLIN

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

28. หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ จัดเก็บข้อมูลทุกสาขาวิชาจากหนังสือ งานวิจัยวารสาร รายชื่อวารสาร และใช้ในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดในด้านการสั่งซื้อหนังสือ มีฐานข้อมูล 5 ฐาน คือ DBS, RES, ACQ, JIND และ UNIO

29. ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ เก็บข้อมูลที่เป็นรายงานวิชาการและหนังสือที่กำลังสั่งซื้อ ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี 2 ฐาน คือ PROJ และ ACQ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

30. ห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

31. ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

32. ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

33. หอสมุดกลาง สำนักหอสมุด จัดเก็บข้อมูลทุกสาขาวิชาจากหนังสือและวารสาร หนังสือที่เกี่ยวข้องกับภาคเหนือ งานวิจัย วารสารที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยภูมิภาค มีฐานข้อมูล 8 ฐาน คือ CMEBK, CMTBK, CUNIO, NORTH, TRESM EACQ, TACQ และ PUNIO

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

34. ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จัดเก็บข้อมูลจากบทความวารสาร และหนังสือด้าน กฎหมายมีฐานข้อมูล 3 ฐาน คือ JLAW, BLAW และ MLAW

35. ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ จัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร บทความวารสารทาง ด้านเศรษฐศาสตร์ มีฐานข้อมูล 4 ฐาน คือ DOC, JAEC, JAEE และ UNIO

มหาวิทยาลัยมหิดล

36. ศูนย์ข้อมูลแผนกประมวลผลข้อมูล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม จัดเก็บข้อมูล ที่เป็นรายงานการวิจัย 1 ฐาน คือ ABST

37. สำนักหอสมุด จัดเก็บข้อมูลจากดัชนีวารสารทางการแพทย์ และรายชื่อวารสาร ของมหาวิทยาลัยมหิดลในฐานข้อมูล MDLIT และ MAH

38. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

39. ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จัดเก็บข้อมูลจากบทความวารสาร รายงานการ ประชุม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ในฐานข้อมูล 3 ฐาน คือ REF, TOX และ THE

40. ห้องสมุดคณะเวชศาสตร์ จัดเก็บข้อมูลจากบทความวารสาร ในฐานข้อมูล MBDXX

41. ห้องสมุดสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน จัดเก็บข้อมูลหนังสือทางด้าน สาธารณสุขในฐานข้อมูล LIB และ PHC.ABS

42. ห้องสมุดสถาบันวิจัยโภชนาการ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

43. สำนักหอสมุดกลาง จัดเก็บข้อมูลหนังสือทุกสาขาวิชาในฐานข้อมูล RB.LIB

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

44. สำนักวิทยบริการ (วิทยาเขตมหาสารคาม) กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

45. หอสมุดกลาง (วิทยาเขตประสานมิตร) จัดเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา ไว้ในฐาน HIO

มหาวิทยาลัยศิลปากร

46. แผนกห้องสมุด (วิทยาเขตวังท่าพระ) จัดเก็บข้อมูลนักศึกษา หนังสือใน ฐานข้อมูล VIT, CAT และ TAP

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

47. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

48. สำนักบรรณสารสนเทศ กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

49. กองหอสมุดกลาง จัดเก็บข้อมูลจากวารสารและหนังสือทุกสาขาวิชาที่มีอยู่ใน
ห้องสมุด ฐานข้อมูล JOURNA และ KMITL

50. ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จัดเก็บข้อมูลที่มีอยู่ในห้องสมุดทั้งหมด
ในฐาน KMITL

51. ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร จัดเก็บข้อมูลหนังสือและวารสารทางด้าน
เกษตรศาสตร์ในฐาน AGR และ JOURNA

สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ

52. ศูนย์บริการที่การศึกษาและห้องสมุด สำนักพัฒนาเทคนิคศึกษา จัดเก็บข้อมูลทั่วไป
และอาชีวศึกษาทั้งที่เป็นหนังสือ งานวิจัย และสื่อการสอน ฐานข้อมูล BOOK, RIS และ TA

53. สำนักหอสมุดกลาง เก็บข้อมูลจากหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
และข้อมูลทั่วไปในฐานข้อมูล TIP และ KMITN

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

54. สำนักบรรณสารสนเทศการพัฒนาศึกษา จัดเก็บบทความวารสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์วิชาการ
โลก หนังสือใหม่ หนังสือที่กำลังจัดซื้อ ทางด้านสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบริหาร บริหารธุรกิจ
ในฐานข้อมูล PIN, SRL, EPI, WHS, HRM, AQ1 และ AQ2

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

55. หอสมุดกลางและศูนย์เอกสาร กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

จะเห็นว่าโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายใน
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่มีลักษณะพิเศษที่เหมาะสม
ดังจะเห็นได้จากรายละเอียดของโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS ดังนี้ (สุวรรณ ทองงีสสุขไส
2532)

ลักษณะของโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS

ลักษณะทั่วไปของโปรแกรม

โปรแกรมนี้ใช้ในการจัดการฐานข้อมูล โดยมีโปรแกรมที่ผู้ใช้สร้างฐานข้อมูล บ้อนข้อมูล แก้ไขข้อมูล เข้าสู่เพิ่มข้อมูลได้ง่าย ค้นหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียงข้อมูลตามแบบที่ต้องการได้ แสดงรายการหรือบางส่วนของรายการได้ตามความต้องการ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่น ๆ ได้

ลักษณะพิเศษของโปรแกรม

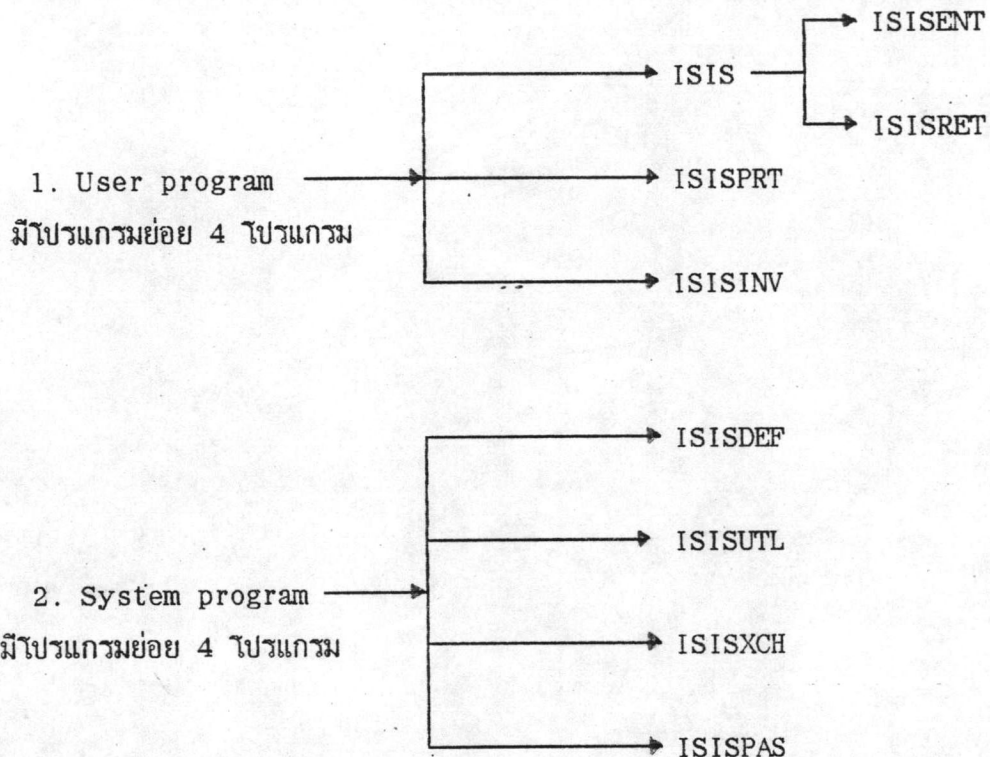
1. จัดเก็บข้อมูลไว้เป็นส่วน ๆ เรียกว่าเขตข้อมูล ใช้ตัวเลขเป็นรหัสแทนเขตข้อมูล (Tag number) แต่ละเขตข้อมูลแบ่งเป็นเขตข้อมูลย่อยได้อย่างไม่จำกัด และสามารถมีข้อมูลได้มากกว่า 1 ครั้ง
2. สามารถเก็บข้อมูลที่มีความยาวไม่แน่นอนได้ โดยไม่เว้นที่ว่างไว้สำหรับเขตข้อมูลที่ไม่มีข้อมูล ทำให้ประหยัดเนื้อที่ในหน่วยความจำ โดยมีข้อจำกัดความยาวแต่ละเขตข้อมูลไม่เกิน 1650 ตัวอักษร
3. สามารถกำหนดคำที่ไม่ต้องการให้เรียง โดยใช้เครื่องหมาย < > คร่อมคำที่ไม่ต้องการนั้น เช่น A An The ที่อยู่เป็นคำแรกของชื่อเรื่อง
4. สามารถแยกเรียงตัวเลขตามคำอ่านได้เช่น 10 จะอ่านว่า Ten จะเรียงไว้ที่ตัวอักษร T ได้โดยใช้เครื่องหมาย < > คร่อมคำดังนี้ <10=Ten>
5. สามารถแยกเรียงคำย่อไว้ตามความต้องการ เช่น ต้องการเรียงคำย่อก่อนคำเต็มได้โดยใช้เครื่องหมาย < > คร่อมคำดังตัวอย่าง <WHO=W H O> หรือ <WHO=World Health Organization>
6. กำหนดให้ทำดัชนีเพื่อใช้สืบค้นได้ตามต้องการ เช่น เก็บทั้งข้อมูลหรือทุกเขตข้อมูลย่อยหรือเฉพาะบางเขตข้อมูล หรือทุกคำ หรือเฉพาะคำใดคำหนึ่ง เพื่อเป็นคำหรือวลีที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล

จากลักษณะพิเศษดังกล่าวทำให้โปรแกรมนี้เหมาะแก่งานห้องสมุด และเมื่อองค์การยูเนสโกได้พัฒนาโปรแกรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นใน version ต่อ ๆ มาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง version 2.3 ได้รวมลักษณะเด่นของ version แรก และเพิ่มขีดความสามารถมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากลักษณะโปรแกรมและการออกแบบที่มีลำดับขั้นการทำงานของโปรแกรมน้อย ซึ่งทำให้โปรแกรมมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

ส่วนประกอบของโปรแกรม

สิ่งที่ผู้ใช้โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS จะต้องทราบเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาการทำงาน of โปรแกรม คือควรจะเรียนรู้ส่วนประกอบหลักของโปรแกรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจระบบและสามารถเรียกโปรแกรมย่อยต่าง ๆ ออกมาใช้งานได้อย่างถูกต้อง โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS มีส่วนประกอบใหญ่ 2 ส่วนคือ

ภาพประกอบที่ 1 ส่วนประกอบของโปรแกรม

รายละเอียดการแบ่งส่วนประกอบหลัก 2 ส่วน คือ

1. User program เป็นส่วนที่ใช้ในการบันทึก แก้ไข ปรับปรุง แสดงรายงาน สืบค้นข้อมูล จัดเก็บค่าสืบค้น ประกอบด้วยโปรแกรมย่อยดังนี้

1.1. ISIS ใช้ในการทำงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาฐานข้อมูล ได้แก่ การแก้ไข เพิ่ม ข้อมูลในโปรแกรมย่อย ISISENT และใช้ในการสืบค้นข้อมูล ในโปรแกรมย่อย ISISRET

1.2. ISISPRT ใช้ในการสั่งพิมพ์ สั่งเรียง รายการต่าง ๆ ในฐานข้อมูล

1.3. ISISINV ใช้ในการดำเนินงานเกี่ยวแฟ้มข้อมูลดัชนี

2. System program เป็นส่วนของผู้ปฏิบัติงานการสร้างฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถสร้างฐานข้อมูล สร้างและแก้ไขเมนูการใช้งานให้เหมาะสม ตลอดจนใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่น ๆ ในส่วนนี้ประกอบด้วย

2.1. ISISDEF ใช้ในการสร้างฐานข้อมูล ได้แก่แฟ้มข้อมูลหลัก แฟ้มข้อมูลดัชนี แฟ้มป้อนข้อมูล การสร้างรูปแบบการแสดงรายงาน

2.2. ISISUTL ใช้ในการสร้างและแก้ไขเมนูที่เหมาะสมแก่การใช้งาน เช่น เปลี่ยนภาษาหรือข้อความ ให้ง่ายต่อผู้ใช้งาน นอกจากนี้ยังใช้สร้างแฟ้มป้อนข้อมูลของระบบ กำหนดคุณลักษณะหน้าจอ กำหนดข้อความบอกบทหรือคำสั่งที่ใช้ได้ตอบ

2.3. ISISXCH ใช้ในการถ่ายข้อมูลจากฐานข้อมูลอื่นเข้าสู่ฐานข้อมูลที่ใช้ใช้งาน และถ่ายข้อมูลออกจากฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการสำเนาข้อมูล หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล

2.4. ISISPAS ใช้ในการเขียนโปรแกรมช่วยงานโดยใช้ ภาษา PASCAL เพื่อกำหนดเงื่อนไขในการทำงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ลักษณะโปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS version 2.3

โปรแกรมมีลักษณะการทำงานเช่นเดียวกับ version 1.0 แต่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานความจุข้อมูลตั้งมีรายละเอียดดังนี้ (UNESCO 1989: 10)

1. สามารถมีฐานข้อมูลได้ไม่จำกัดจำนวน
2. จำนวนระเบียบในฐานข้อมูลหนึ่ง ๆ เพิ่มขึ้นเป็น 16 ล้านตัวอักษร (ไม่เกิน 500 Mb)
3. ขนาดของระเบียบมีได้สูงสุด 8,000 อักขระ
4. จำนวนตัวอักษรในแฟ้มข้อมูลรูปแบบการแสดงผลการสามารถจุได้ 40,000 อักขระ
5. จำนวนบรรทัดใน FST สูงสุด 200 บรรทัด
6. ขนาดของเขตข้อมูลสูงสุด 8,000 อักขระ
7. จำนวนเขตข้อมูลสูงสุด 200 เขตข้อมูล (ไม่นับเขตข้อมูลซ้ำ)
8. จำนวนเขตข้อมูลในแต่ละหน้าของแฟ้มป้อนข้อมูลมีได้สูงสุด 19 เขตข้อมูล
9. จำนวนแฟ้มป้อนข้อมูลมี จำนวนหน้าได้สูงสุด 20 หน้า
10. จำนวนคำที่เก็บไว้ในแฟ้มคำไม่สำคัญ (Stop word file) มีได้สูงสุด 799 คำ

ใน version 2.3 นี้ได้เพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

เช่น ได้รวมโปรแกรมย่อย 7 โปรแกรม คือ ISIS, ISISDEF, ISISPRT, ISISUTL, ISISINV, ISISXCH และ ISISPAS ไว้ในเมนู EXISI การเรียกใช้แต่ละโปรแกรมย่อยเรียกจากทางเลือกในเมนูหลัก ไม่ต้องกลับไปสู่ DOS และไม่ต้องพิมพ์ชื่อโปรแกรมย่อยเหมือนใน version 1

Micro CDS/ISIS - version 2.3

- C - Change Data base
- L - Change dialogue language

- E - ISISENT - Data entry services
- S - ISISRET - Information retrieval services
- P - ISISPRT - Sorting and printing services
- I - ISISINV - Inverted file services
- D - ISISDEF - Data base definition services
- M - ISISXCH - Master file services
- U - ISISUTL - System utilities
- A - ISISPAS - Advanced programming services

- X - Exit (to MSDOS)

?

Micro CDS/ISIS - (C)Copyright Unesco 1988

ภาพประกอบที่ 2 เมนูหลัก EXE1

เลือกทางเลือกต่าง ๆ ตามงานที่จะทำ ดังนี้

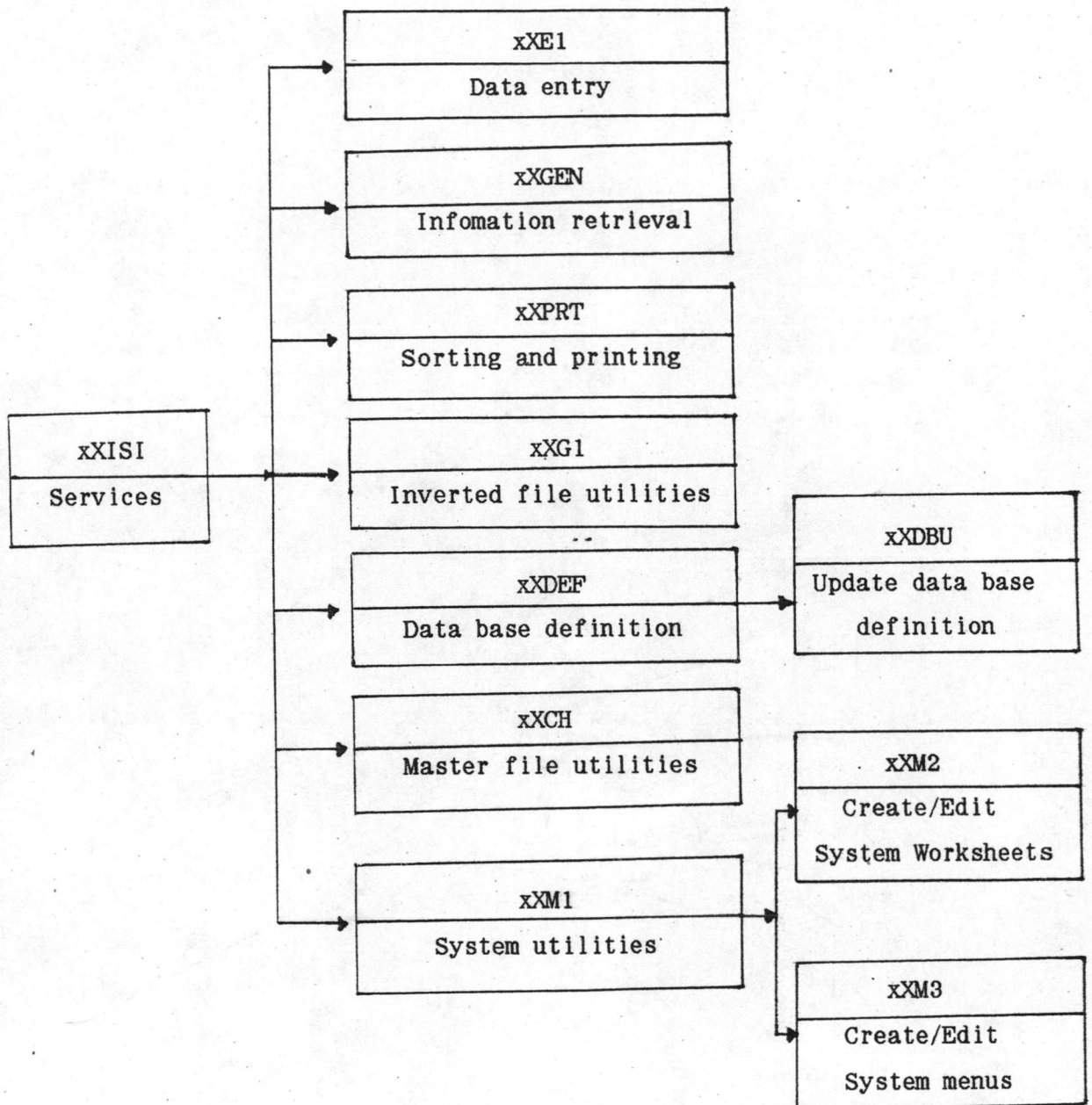
- C - Change data base ใช้สำหรับการเปลี่ยนฐานข้อมูล
- L - Change dialogue language ใช้ในการเปลี่ยนภาษา
- E - Data entry services เป็นทางเลือกสำหรับการบำรุงรักษาฐานข้อมูล

เช่น การป้อนข้อมูลระเบียนใหม่ การแก้ไขข้อมูล

- S - Information retrieval services ใช้ในการค้นหาข้อมูล
- P - Sorting and printing services ใช้ในการสั่งเรียงและพิมพ์รายงานต่าง ๆ
- I - Inverted file services ใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับแฟ้มข้อมูลดัชนี
- D - Data base definition services ใช้ในการสร้างและปรับปรุงฐานข้อมูล
- M - Master backup/restore and exchange services ใช้ในการสำรองแฟ้มข้อมูลหลักและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแฟ้มอื่น
- U - System utilities ใช้ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างและแก้ไขแผ่นป้อนข้อมูลและเมนูของระบบ
- A - Advanced programming services ใช้ในการเขียนโปรแกรมเพิ่มเติม ทางเลือกนี้เป็นสิ่งที่เพิ่มเติมจาก version 1
- X - Exit ออกจากโปรแกรม กลับสู่ DOS

การเชื่อมเมนูย่อยโดยมีลำดับชั้น

ลักษณะการเรียกโปรแกรมย่อยผ่านเมนูเป็นสิ่งที่ทำให้โปรแกรม MINI-MIRCO CDS/ISIS มีลักษณะที่ง่ายต่อการใช้งาน ดังนั้นการที่จะรวมโปรแกรมย่อยทั้งหมดเข้าในเมนูหลักอันเดียวกันอย่างมีระบบจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้งานได้ง่ายยิ่งขึ้น ภาพประกอบที่ 2 จะแสดงให้เห็นถึงการจัดลำดับชั้นของเมนู (UNESCO 1989: 112)

ภาพประกอบที่ 3 ตัวอย่างการแบ่งลำดับชั้นของเมนู

ลำดับชั้นดังกล่าวแสดงการแบ่งเมนูย่อยของแต่ละโปรแกรม ตัวอย่างเช่นเมื่อผู้ใช้งานเรียกโปรแกรมขึ้นมาใช้งานจะปรากฏเมนูหลัก หากต้องเรียกข้อมูลมาทำการแก้ไขก็สามารถเลือกทางเลือก E - ISISENT - Data entry services เมนูหลักจะดึงโปรแกรมย่อย ISIS ขึ้น

มาให้ผู้ใช้เลือกทางเลือกในการแก้ไขข้อมูล และเมื่อแก้ไขข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย หากต้องการสั่งพิมพ์ข้อมูลนั้น ๆ ก็สามารถปฏิบัติได้โดยง่าย โดยออกจากโปรแกรมย่อย ISIS มาสู่เมนูหลัก แล้วเลือกทางเลือก P - Sorting and printing services เมนูหลักจะเรียกโปรแกรม ISISPRT การสั่งพิมพ์ออกมา จากตัวอย่างนี้จะแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องของโปรแกรมในการปฏิบัติงาน

จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้โปรแกรม MINI-MICRO CDS/ISIS เป็นที่นิยมใช้ในห้องสมุดเนื่องจากง่ายต่อการศึกษาโปรแกรม โดยเฉพาะบรรณารักษ์สามารถเรียนรู้โปรแกรมดังกล่าวได้แม้ว่าจะไม่มีพื้นฐานความรู้ทางคอมพิวเตอร์ แต่โปรแกรมดังกล่าวนี้ก็ยังคงมีข้อจำกัดบางประการในการปฏิบัติงานในห้องสมุดซึ่งจัดเก็บข้อมูลซึ่งแต่ละประเภทของข้อมูลนั้นมีความแตกต่างกันวิธีการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้ห้องสมุดที่ต่างกัน ทำให้ผู้นำโปรแกรมนี้มาใช้ในส่วนของบริการจึงจะต้องศึกษาวิธีการใช้ของผู้ใช้และปรับบางส่วนของโปรแกรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถึงแม้โปรแกรมสำเร็จรูป MINI-MICRO CDS/ISIS นี้จะมีลักษณะดีเด่นหลายประการ และจัดได้ว่าเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมแก่ห้องสมุดในประเทศไทยในขณะนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำรายการวัสดุไม่ตีพิมพ์ โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์โดยตรง นั้นยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษา แต่มีการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูป CDS/ISIS และ MINI-MICRO CDS/ISIS อยู่ 2 เรื่องที่นับได้ว่าเป็นงานวิจัยที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดทำรายการวัสดุที่สำคัญ คือ

สมศักดิ์ วิเชียร (Somsak Vichean 1984) ได้ทำการศึกษาโปรแกรม CDS/ISIS เพื่อออกแบบและผลิตดัชนีจดหมายเหตุธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจัดเป็นโครงการทดลอง ข้อมูลที่ใช้ในการทดลองเป็นจดหมายเหตุของธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 200 รายการ นำมาทำสาระสังเขปและดัชนี นำข้อมูลตัวอย่างบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป CDS/ISIS ขององค์การยูเนสโก ณ ศูนย์คอมพิวเตอร์ภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ผลผลิตที่ได้รับจากการทดลองมี 4 ประเภท คือ รายชื่อจดหมายเหตุ รายการคำขุ สาระสังเขป และดัชนี การประเมินผลที่ได้รับจากการทดลองโดยอาศัยการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ 1 ผู้ใช้ทั่วไปมีความพึงพอใจผลิตผลที่ได้ในระดับสูงและระดับปานกลางในจำนวนที่เท่ากัน กลุ่มที่ 2 นักจดหมายเหตุและบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลผลิตที่ได้ ส่วนกลุ่มที่ 3 คือนักวิเคราะห์

ระบบมีความพึงพอใจต่อกลยุทธ์ในการค้นคืนและผลผลิตที่ได้ในระดับปานกลาง

อรรจน์ บัณฑิตย์ (2532) ได้ทำการศึกษาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป MINI-MICRO CDS/ISIS ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐบาลจำนวน 54 แห่ง และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีก 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 55 แห่ง พบว่าการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป MINI-MICRO CDS/ISIS ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยได้พบปัญหาในการใช้โปรแกรมดังกล่าวนี้หลายด้าน ได้แก่ ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับปานกลางคือ การใช้การ์ดภาษาไทยกับโปรแกรม ปัญหาของตัวโปรแกรม บุคลากร และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับน้อยได้แก่ตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ใช้โปรแกรมกระทำโดยการพึ่งพาตนเองเป็นส่วนมากเพื่อพัฒนางานห้องสมุดให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

